

EĞİTİCİ ECZACI EĞİTİMİ PROJESİ

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti ikibinli yıllara girerken eczacılığın değişen fonksiyonlarını göz önüne alarak, eczacının toplum sağlığındaki rolü ve önemini arttırmak, Türkiye genelinde dağılan eczaneleri birer sağlık danışma merkezi haline dönüştürmek amacıyla bir dizi proje çalışması başlattı.

"Eğitici Eczacı Eğitimi" olarak adlandırılan projenin gerçekleştirilmesi amacıyla Ekim 1996'dan beri sürdürülen çalışmalar tamamlanarak, projeler uygulama aşamasına getirildi.

Eğitici Eczacılık Nedir?

Eğitici Eczacılık, Türkiye'de sorun olduğu tesbit edilen ve eczacılıkla doğrudan ilişkili bulunan kimi alanlarda mesleki bilgi/ uzmanlık bilgisi dışında eğiticilik eğitimi de verilmek suretiyle bir çekirdek grup eczacının diğer meslektaşlarını ve halkı düzenli/takip edilebilir/geri bildirim alınabilir bir biçimde eğitmesini sağlamak üzere girmiş olduğu eğitim süreci sonunda formasyon edinmesidir.

Eğitici Eczacılar Nasıl Seçilir?

Bugüne kadar yürütülen projelerde eğitici eczacılar iki temel kriter üzerinden seçilmiştir.

1. Ele alınan konuyla ilişkili olarak kimi bölgelerin ağırlık kazanması sonucu belirli eczacı odalarından veya tümünden isim istenmesi,
2. Bu isimlerin, eczacı odalarına üye olan eczacılar arasından aktif ve bölgelerine geri döndüklerinde diğer meslektaşlarını ve halkı eğitmeye gönüllü kişiler olması.

Neden Eğitici Eczacı Eğitimi?

1. Eczacıların mesleki niteliklerini artırmak için,
2. Eczacılık mesleğinde eğitimi süreklileştirmek için,
3. Kısa sürede çok daha büyük bir eczacı kitlesini eğitebilmek için,
4. Eğitici eczacı olanlara iletişim ve danışmanlık hizmetini de kapsayacak bir formasyon kazandırmak için,

5. Eczacıları doğrudan ilgilendiren belirli konularda her bölgemizde birer (konuya ve bölgenin konumuna göre birden fazla da olabilir) alanında uzman eczacı yaratmak için,
6. Belirli bir merkez etrafında doğru ve standardize edilmiş bilgi aktarımını sağlamak için.

Tüm bu çerçeve mantık dahilinde Türk Eczacıları Birliği, Kaliteli Aile Planlaması, HIV/AIDS , Bronş Astması ve Analjezikler olmak üzere dört konuyu eğitici eczacı eğitimi formatına uygun olarak projelendirdi, Hipertansiyon ve Diabet konularında projelendirme çalışmalarını yürütüyor.

Projelendirilmiş çalışmaların ilki olan Kaliteli Aile Planlaması projesi ile ilgili detaylı bilgi bültenimizin sayfalarında yer almaktadır.

Kaliteli Aile Planlaması Hizmetinde EĞİTİCİ ECZACI EĞİTİMİ PROJESİ

Projenin Amacı Neydi?

Hızlı nüfus artışı, hızlı kentleşme, bozulan gelir dağılımı ve yetersiz kamu hizmeti, Türkiye'de yaşayan insanların gerek kültürel, gerekse sosyo-ekonomik alanda gerilemesini de beraberinde getirmektedir. Bu durumun hem en açık göstergelerinden hem de en yakıcı sonuçlarından biri ise ülkemizdeki çocuk doğum ve ölüm oranlarıdır.

Doğum oranlarına baktığımızda, dünya ortalaması % 0.27, gelişmiş ülkeler ortalaması % 0.15 iken, az gelişmiş ülkeler ortalaması %0.31 ve Türkiye çocuk doğum oranları ortalaması ise % 0.30 olarak belirmektedir. Ancak, Türkiye'de nüfus planlaması yasasının yürürlüğe girdiği son 25 yılda yapılan Nüfus Araştırmaları , küçük aile kavramının giderek benimsendiğini (kadınların %77'si, kocalarının %74'ü artık çocuk istememektedir) ve buna uygun olarak, kadınların %77'sinin de herhangi

bir yöntemle korunduğunu göstermektedir. (IV.Türkiye Eczacılık Kongresi "*Türkiye'de Aile Planlaması Hizmetleri ve Eczaneler*", Prof. Dr. Ayşen Bulut, Türkiz Gökgöl, Nuray Fincancıoğlu). Ancak, korunma yöntemi olarak, tıbbi yöntemlerden ziyade geri çekme gibi kişilerin kendi kendilerine uygulayabilecekleri yöntemler kullanılmaktadır. Bu, meselenin bir boyutudur. Diğer boyutu ise, nüfus hızla artmaya devam etmesine rağmen, çeşitli yöntemlerin yaygınlaşması, çocuk doğum oranlarını tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de düşürmüştür. Fakat, daha önceki yıllarda çok fazla çocuk doğmuş olduğu için, şimdi erişkin olan bu çocuklar yeni fakat ideal sayıda çocuklar doğurmakta, dolayısıyla Aile Planlaması meselesi kendiliğinden bir Kaliteli Aile Planlaması meselesine dönüşmektedir. Başka bir deyişle, aile başına düşen çocuk sayısı bir noktada sabitlenmiştir ancak daha önce doğan çocukların fazlalığı, aile sayısının kendisini fazla kılmaktadır.

Ama, ayrı bir uzmanlık bilgisi olan aile planlaması konusunda hizmet vermenin ne jinekologların, ne pratisyen hekimlerin ne de eczacıların eğitiminde yeterince yer almadığını çeşitli araştırma bulguları göstermektedir. Bu nedenle, aile planlaması hizmetinin kalitesinin artırılması, öncelikli olarak sağlık personelinin eğitimiyle gerçekleştirilebilir.

Aile Planlaması Hizmetinde Eczacıların Rolü:

Ülkemizde aile planlamasında kullanılan OK'lerin %80'i, kondomların %70'i ve spermidlerin %100'ü eczanelerden temin edilmektedir.

Türkiye genelinde 3800 kişiye bir eczane düşmektedir. Kent merkezlerinde ise bu rakam ortalama 2400 kişiye kadar inmektedir. Eczacılar vatandaşlarla doğrudan ve yüzyüze bir ilişki içindedir. Eczacının danışmanlık hizmetini ücret talep etmeksizin yerine getirmesi, eczacının halka yakınlığı, soruları halkın kolay anlayacağı bir dille

yanıtlayabilme yeteneği, özellikle kentte ve kırdan yoksul ve eğitimsiz tabakaların eczacıya başvurma olanağını arttırmaktadır.

Tüm bunlardan daha önemli olmak üzere, yurdun dört köşesine yayılmış olan, buna rağmen bölge odalarımız aracılığıyla kolaylıkla etkileşime geçebildiğimiz eczacılar hizmet vermeye gönüllü sağlık elemanlarıdır. Bu nedenledir ki, eczacıların aile planlamasında doğru bilgilendirilmesi ve eğitilmesi hizmeti alacak kişilerin niceliksel artışının yanında, hizmeti alacak kişilerle eczacının doğrudan muhatap olabilmesi hizmetin niteliğini de artıran bir etmen olacaktır.

Bu noktada, nüfus artış oranını azaltmak, dolayısıyla yaşam standardını yükseltmek için en temel ihtiyaçlardan biri halinde olan modern doğum kontrol yöntemlerinin kullanımının artması, eczacıların mesleklerinden kaynaklanan özellikleri dolayısıyla, aile planlaması eğitimine etkin bir biçimde katılımlarını gerektirir. Özellikle kadınlarla, kır-kent ayrımı olmaksızın Türkiye'nin her yerinde yüz yüze bulunan eczacıların doğum kontrolü ve aile planlaması konusunda eğitilmesi ve yetkinleştirilmesi, aile planlaması hizmetinin kalitesine de doğrudan yansımaktadır.

Eğitim Programı:

Bu çerçeve içinde, Türk Eczacıları Birliği İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Enstitüsü'nün eğitimci kadro ve Schering, Organon ve Wyeth ilaç firmalarının mali desteğiyle, Kasım 1996'dan itibaren geliştirdiği projenin ilk aşaması olan eğitimci eczacı eğitimini 20-24 Ocak ve 3-7 Şubat 1997 tarihlerinde gerçekleştirmiştir.

Finansör firmalarla görüşmeler tamamlandıktan sonra Türkiye'deki 38 eczacı odasına proje kapsamı ve eğitim programı bir yazıyla bildirilerek, Aile Planlaması alanında etkin ve gönüllü olarak bölgelerindeki eczacıları ve halkı eğitecek eczacıların eğitimden haberdar edilmesi ve katılmalarının sağlanmasına çalışılmıştır. Bu yazıya cevaben 26 eczacı odasından 33 eczacının isimleri bildirilmiş, ancak İstanbul eğitimine 24 eczacı odasından 30 eczacı katılabilmektedir.

Odalara göre dağılım şöyledir:

I. Dönem Eğitimi: İstanbul (2) , Ankara (3) , Adana (2) , Eskişehir (1) , Zonguldak (1) , Ordu (1) , İçel (1) , Manisa (1) , Balıkesir (1) , Muğla (1) ve Aksaray (1) eczacı odalarından olmak üzere toplam 15.

Aile Planlaması ve Doğum Kontrol Yöntemleri

ile ilgili sorular/sorunlarınız olduğu takdirde;

Bölgelerinizdeki

Eğitici Eczacılara Danışabilirsiniz !

II. Dönem Eğitimi: İzmir (3), Konya (1), Samsun (1), Bursa (1), Gaziantep (1), Antalya (1), Sakarya (1), Tekirdağ (1), Kastamonu (1), Çanakkale (1), Sivas (1), Kocaeli (1) ve Van (1) olmak üzere toplam 15 kişi katılmıştır.

Beş günlük yoğun bir eğitimden geçen eczacılar, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi'nden birer başarı belgesi alarak, bölgelerindeki eczacıları ve halkı eğitmek üzere TEB'in ve eğitimcilerin kendilerinden beklentileri doğrultusunda kendilerinin hazırladığı birer eylem planı ile birlikte İstanbul'dan ayrılmışlardır.

Bu aşamadan sonra eğitime katılan eczacılarımızın bulunduğu odalara hem aile planlaması hem de diğer eğitimlerde kullanılmak üzere slayt makinesi, tepegöz aygıtı ve tepegöz perdesine ihtiyaçları olup olmadığı sorulmuş, yazıya yanıt veren şimdilik sekiz eczacı odasına %30'u Türk Eczacıları Birliği Proje bütçesinden karşılanmak üzere eğitim araçları ve eğitime katılan tüm eczacı odalarına da ücretsiz olmak üzere slayt setleri gönderilmiştir.

Projenin bundan sonraki aşamasında, tüm Fakülte Mezunları dernekleriyle birer toplantı, derneklerin var olduğu bölgelerdeki eğitici eczacılar tarafından yapılacak, ayrıca, tüm eczanelere ücretsiz dağıtılmak üzere 20.000 adet kitap ve afiş ile birlikte çok sayıda broşür de Birliğimiz tarafından basılacaktır.

Sonuç :

Kaliteli Aile Planlaması Hizmetinde Eğitici Eczacı Eğitimi Projesinin eczacı eğitimine ilişkin aşaması, proje yazımı da dahil olmak üzere yaklaşık üç aylık bir çalışma sonucunda başarıyla tamamlanmıştır ve projenin birbuçuk yılı sonunda tüm Türkiye çapında 1500 eczacının kaliteli aile planlaması hizmeti verebilecek düzeyde eğitilmiş olması beklenmelidir. Projenin sürdürülebilirliği/kalıcılığı önemini arttırıyor olması yanında, Türk Eczacıları Birliği'nin bu ilk eğitici eczacı çalışması diğer projelere de genellenebilecek bir deneyim olması anlamında zengin derslerle doludur.

Programa katılan eczacılarımız ve bölgeleri:

1. Bölge İstanbul Eczacı Odası
Ecz. Banu ERİŞ Ecz. Nursel GÖNENÇ
2. Bölge Ankara Eczacı Odası
*Ecz. Begüm ERKOL Ecz. Zeynep KOCAOĞLU
Ecz. Müberra AÇIKGÖZ*
3. Bölge İzmir Eczacı Odası
*Ecz. Serap İÇTEN Ecz. Şule YURDERİ
Ecz. Berrin DAĞLIÖZ*
4. Bölge Adana Eczacı Odası
Ecz. Kezban TANGERLİ Ecz. Bilge ÜSTEKİDAĞ
5. Bölge Konya Eczacı Odası *Ecz. Neslihan BAYKIN*
6. Bölge Samsun Eczacı Odası *Ecz. Baki GÜREL*
7. Bölge Bursa Eczacı Odası
Ecz. Didem PAYASLIOĞLU
8. Bölge Gaziantep Eczacı Odası
Ecz. Nevin KANALICI
9. Bölge Eskişehir Eczacı Odası
Ecz. Serpil SEÇGİN
10. Bölge Antalya Eczacı Odası
Ecz. Z. Nil DOĞRUER
17. Bölge Zonguldak Eczacı Odası
Ecz. Aslıhan TOP
19. Bölge Tekirdağ Eczacı Odası *Ecz. Caner IŞIK*
20. Bölge Sakarya Eczacı Odası
Ecz. Kader Güler SAKA
24. Bölge Ordu Eczacı Odası *Ecz. Berrin BAŞ*
25. Bölge İçel Eczacı Odası *Ecz. Cennet ÖZKOL*
26. Bölge Kastamonu Eczacı Odası
Ecz. Erhan YAYLICI
29. Bölge Manisa Eczacı Odası *Ecz. Filiz TUNCEL*
30. Bölge Balıkesir Eczacı Odası
Ecz. Adil TOSUNER
31. Bölge Kocaeli Eczacı Odası
Ecz. Kemal TANRIKUL
32. Bölge Muğla Eczacı Odası *Ecz. Cemile BİNK*
34. Bölge Aksaray Eczacı Odası
Ecz. Müheyya DİNÇ
36. Bölge Çanakkale Eczacı Odası
Ecz. Gaye ÜNLÜ
37. Bölge Sivas Eczacı Odası:
Ecz. Nesime Füsün KURNAZ
38. Bölge Van Eczacı Odası:
Ecz. Ahmet AVCI